

Linux felhasználó és csoport kezelés 2.

```
user1:$6$k8mfaVp5$stRE5[...]:16307:0:99999:7:::  
user2:$6$H4ihucaS$tnMz4[...]:16307:0:99999:7:::
```

Linux alapok

Tibi V. 2020

A felhasználók adatainak tárolása

A felhasználók és csoportok adatai három helyen tárolódnak:

- **/etc/passwd**
- **/etc/shadow**
- **/etc/group**

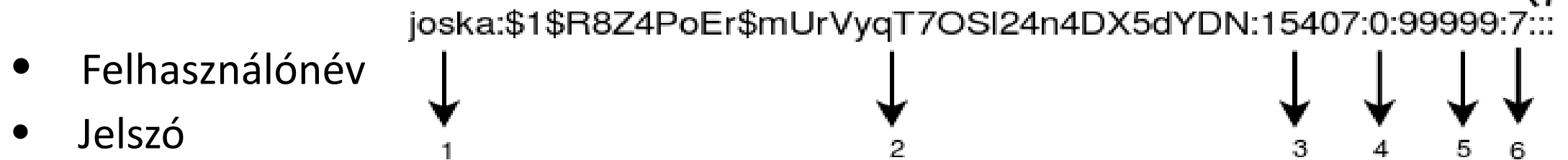
A **passwd** fájlban kerül tárolásra a **felhasználó név** és GECOS adatok. A GECOS mezőben a következő tulajdonságokat tárolhatjuk:

- teljes név
- szoba száma,
- hivatali telefon
- otthoni telefon
- egyéb információk (fax, más e-mail, sorszám, foglalkozás)

```
tibi:x:1000:1000:tibi:/home/tibi:/bin/bash  
diak1:x:1001:1001:Diák 1,0,23451112,34324444:/home/diak1:/bin/bash  
diak2:x:1002:1002:Diák 2,2,3344553,6678976:/home/diak2:/bin/bash
```

A shadow fájl

- A Linuxokon felmerült az igény a jelszavak külön fájlban való elhelyezésére. Így került az /etc/shadow állományba.
- A /etc/shadow fájl tartalmazza a kódolt jelszót. Például
- `bela:6wR8ZPo/p$.XKKmA9YCSrK5UuA0BV03mUrVyqT7OSl24n4DX5dYDNolZDhD.YfE0Fn.PVzaDDGrxMwK6x4jZVTz9/0R8jQs1:15407:0:99999:7:::`

- Utolsó jelszómódosítás és 1970 január 01-óta eltelt napok száma
- minimum ennyi napnak kell eltelni az újabb jelszómódosításig
- maximum ennyi ideig érvényes a jelszó
- Figyelmeztetés ennyi nappal a jelszó lejárat előtt
- Ha lejár a jelszó, ennyi nap múlva nem léphet be
- 1970 január 01 után ennyi nap letelte után lejár a jelszó

Az /etc/group fájl felépítése

```
tibi:x:1000:  
diak1:x:1001:  
diak2:x:1002:  
tanulok:x:1003:diak1
```

- 1.csoportneve.
- 2.jelszó. Rendszerint x.
- 3.csoportazonosító szám.
- 4.csoporttagok (vesszővel elválasztva).

A felhasználók kezelése

- Felhasználót két paranccsal vehetünk fel:
 - adduser
 - useradd

AZ **adduser** parancsot **már korábbról ismerjük**, tudjuk többféle információit is interaktívan kér be, ezért **nem alkalmas parancsállományokban való használatra**.

Az adduser a useradd program mellett használja a chfn és passwd parancsokat is.

Parancs állományokban való használatra a useradd parancs alkalmas.

- A useradd minden Linuxos rendszeren jelen van.
- A **useradd** egy alacsony szintű eszköz a felhasználók felvételéhez, szemben az adduser script, amely egy magasabb szintű, interaktív felhasználókezelést tesz lehetővé.

A getent parancs

Információt szolgáltat egy adatbázisból. Olyan adatbázisból mint passwd, group.

getent passwd joska

```
joska:x:1001:1001:Nagy József,,,:/home/joska:/bin/bash
```

- Ha a tanulók csoportról szeretnénk informálódni:

getent group tanulok

A chfm parancs

- A gecos információk bekérhetők interaktív módon a következő paranccsal:

chfn janos

root@server: ~# chfn janos

- janos felhasználói információinak cseréje
- Add meg az új értéket vagy üss ENTER-t az alapértelmezetthez
- TELJES Név [Nagy János]: Peres János
- Szobaszám []: 304
- Munkahelyi telefon []: 1154
- Otthoni telefon []:
- Egyéb []:
- chfn: name with non-ASCII characters: 'Peres János'

Az useradd parancs

A **useradd** parancs minden linuxos rendszer része. Ezzel is felhasználókat tudunk felvenni, de mindent kapcsolókkal kell megadnunk. Példa:

```
# useradd -m -c "Teszt Katalin" -d /home/kati -g users -G  
info,human,rgazda -k /etc/skel -m -s /bin/bash kati
```

A useradd kapcsolói	
-c	megjegyzés
-d	home könyvtár
-g	elsődleges csoport
-G	másodlagos csoport vagy csoportok
-m	hozzuk létre a home könyvtárát
-s	milyen shellt kapjon
-u UID	mi legyen a uid-je
-k	honnan másoljuk alapértelmezett fájlokat

Az useradd parancs

Felhasználók felvétele:

```
# useradd -m -d /home/informatika/teri -g informatika -s /bin/bash teri
```

```
# useradd -m -d /home/informatika/ali -g informatika -s /bin/bash ali
```

```
# useradd -m -d /home/gazdasag/tibi -g gazdasag -s /bin/bash tibi
```

```
# useradd -m -d /home/gazdasag/lali -g gazdasag -s /bin/bash lali
```

Figyelem! Rendszergazda jogosultsággal még futtatni kell a
passwd <felhasználónév> parancsot annak érdekében hogy a
hozzáadott felhasználó be tudjon lépni a rendszerbe!!

A **groupadd** parancs

Csoport felvétele

- Ha egy felhasználót felvettünk egy csoportba, a csoport tagsága csak az újbóli belépés után lesz érvényes. A **groupadd** parancs minden linuxos rendszerben megtalálható.

A **groupadd** parancstól csak annyiban különbözik, hogy tájékoztatást ír a képernyőre két sorban a felvétel sikeréről.

- Például a „human” nevű csoport felvétele:

```
# groupadd human
```

A gpasswd parancs

A gpasswd parancs a /etc/group állomány adminisztrálására lett megalkotva.

- A „kati” nevű felhasználó felvétele a „human” csoportba:

gpasswd -a kati human

- A „kati” nevű felhasználó törlése a „human” csoportból:

gpasswd -d kati human

A usermod parancs

- Teljesnév beállítása:

usermod -c "Nagy János" janos

- A mari felhasználó felvétele a human csoportba:

usermod -a -G human mari

A -a hatására hozzáfűzés történik, vagyis a többi csoport megmarad. Ha elhagyjuk a -a kapcsolót, akkor a többi csoport törlődik.

usermod -G human,gazdasag,rgazda mari

- Alap csoport beállítása:

usermod -g info mari

- A joska felhasználó kitiltása:

usermod -L -e 1970-01-01 joska

- Felhasználó engedése:

usermod -U mari

A userdel parancs

Felhasználó törlése

userdel joska

Töröljük a felhasználót és a könyvtára tartalmát:

userdel -r joska

Csoport tagjainak törlése

```
#!/bin/bash
```

```
# Függőség:
```

```
# apt install members
```

```
tomb=$(members csoport1))
```

```
for i in ${tomb[*]}
```

```
do
```

```
    echo $i
```

```
done
```

A **passwd** parancs

- A **passwd** parancs a jelszó beállítására használható.

passwd

- A rendszergazda mások jelszavát is beállíthatja:

passwd janos

- A felhasználó kizárása:

passwd -l janos

- A felhasználó újból engedése:

passwd -u janos

- Jelszó lejárat előtt hány nappal kapjon a felhasználó figyelmeztetést:

passwd -w 7 janos

- A felhasználó jelszavának lejárata előtt figyelmeztetés 7 nappal.

passwd

- A felhasználó 7 napig nem változtathatja meg a jelszót:

passwd -n 7 janos

- Jelszóbeállítások lekérdezése:

passwd -S

passwd -S janos

- A felhasználó jelszavának azonnali „lejáratása”:

passwd -e janos

- Adott felhasználó jelszavának törlése (Nem kell jelszó a bejelentkezéshez):

passwd -d janos

A chpasswd parancs

A **chpasswd** parancs beolvassa a felhasználónév és jelszó párok listáját a szokásos bemenetből, és ezeket az információkat használja a meglévő felhasználók csoportjának frissítésére. Minden sor a következő formátumban van:

felhasználónév : jelszó

- Alapértelmezés szerint a mellékelt jelszónak tiszta szövegben kell lennie, és a **chpasswd** titkosítja. A jelszó életkora szintén frissül, ha van.
- A chpasswd parancs Linux alatt lehetővé teszi a jelszavak frissítését kötegetelt módban. A következő a szintaxisa:

- # chpasswd [options]

- Például végrehajtottam a parancsot:

\$ chpasswd

bemenetet:

test:latestpassword123

Beolvasás fájlból

```
#!/bun/bash
```

```
cat newpass.txt | chpasswd
```


A chage parancs

A **chage** parancs segítségével szabályozhatjuk egy-egy felhasználónak mikor jár le a jelszava.

- A joska felhasználónak mikor jár le a jelszava?

chage -l joska

```
chage -l joska
Utolsó jelszóváltás           : dec 13, 2011
Jelszó lejár                  : soha
Jelszó inaktív                 : soha
Hozzáférés lejár              : soha
A jelszómódosítások közti legkevesebb na      : 0
A jelszómódosítások közti legtöbb nap         : 99999
A jelszó lejáratára előtt figyelmeztetés napok száma : 7
```

99999 nap körülbelül: ~273 év

A joska felhasználó jelszava járjon le 10 nap múlva

chage -M 10 joska

Mikor járjon le a jelszava?

chage -E "2009-05-31" joska

Inaktív napok után lezárás: Jóskának 10 inaktív nap után lezárjuk a jelszavát.

chage -I 10 joska

Jelszó változtatás

A jelszavát nem változtathatja meg:

chage -m 10000 mari

Valójában 10 ezer napig nem változtathatja meg. Ugyanezt a passwd paranccsal is beállíthatjuk.

Belépés után kötelező megváltoztatni:

chage -d 0 janos

Felhasználócsere

- A felhasználót a su paranccsal cserélhetünk. Például mari felhasználóvá válhatunk:

\$ su mari

- Ha kötőjelet is használok, akkor a mari felhasználó teljes környezetét kapom:

\$ su - mari

- Ehhez a művelethez persze tudni kell a mari felhasználó jelszavát, vagy rendszergazdaként kell végrehajtani.

Példák

Felhasználó felvétele

```
# useradd -m mari
```

```
# passwd mari
```

```
# chfn mari
```

- **Felhasználó felvétele titkosított jelszó megadással:**

```
# useradd -d /home/mernokok/gaz/mari -s /bin/bash -G mernokok,gaz  
-m pali \
```

```
--password=$(perl -e 'print crypt("titok","so")')
```

Bash script –ben csoportos felhasználó hozzáadás

```
#!/bin/bash
```

#ez egy lehetséges megoldás

```
read username
```

```
read jelszo
```

```
read teljesnev
```

```
useradd -m -p $jelszo -c „$teljesnev” -d /home/$username -g users  
-G info,human,rgazda -s /bin/bash $username
```

Fontos tudni, hogy **a -p kapcsoló hozzáad** egy jelszót, de ez meg kell
változtatni hogy az /etc /shadow fájlba kerüljön:

```
echo $username:$jelszo | chpasswd
```

majd kötelezzük a felhasználót hogy csereéljen jelszó az 1. belépéskor:

```
chage -d 0 $username
```